

עין משפט
נר מצוה
נה:

דג א מיי' פ"ב מהל' שאר
אבות הטומאה הלכה ט:
דגא ב מיי' פי"ח מהל'
שבת הלכה כד:

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

דורך הרצים. ט"ו אמה רוחב דרך היחיד (ה) ד' אמות ולא זו אף
 זו קמתי: שציל הרצים. שהולמין שם רצים צרגליהן אבל דרך
 ההרצים מקום הילוך העגלות והסוסים. וכולה לא זו אף זו קמתי:
 הקצוע צ"ן צימזם החמה. ואפילו צימזם הגשמים שאין רגילים

וּדְרֹךְ הָרִבִּים וּדְרֹךְ הַיְחִיד וּשְׁבִיל הָרִבִּים
וּשְׁבִיל הַיְחִיד הַקְּבֹעַ בֵּין בִּימֹת הַחֹמָה וּבֵין
בִּימֹת הַגִּשְׁמִים טוּמְאָה מֵאִי הִיא דִּתְנֵן
(6) הַנֶּחֱנֵס לִבְקָעָה בִּימֹת הַגִּשְׁמִים וּטוּמְאָה
בִּשְׂדֵּה פְּלוּנִית וְאִמֹר הַלֵּכְתִּי לִמְקוֹם הַזֶּה וְאִינִי
יֹודֵעַ אֵם נִכְנְסִיתִי וְאִתּוֹתָ מְקוֹם וְאֵם לֹא רָ"א
מִמֶּהֱרָ וְרַחֲמִים *מִטְּמֵאִין *שְׁהִיָּה רָ"א אִמֹר
סֶפֶק בִּיאָה טְהוֹר סֶפֶק מוֹנֵעַ טוּמְאָה טָמֵא
אֲבָל לִשְׁבֵּת לֹא רָבָא אִמֹר אֲפִילוּ לַעֲנִין
שִׁבְתָּ דִּתְנֵא *הוֹצִיא חֲצִי גְרוּגְרָת לְרֵשׁוֹת
הָרִבִּים וְהִנִּיחָהּ חֹזֵר וְהוֹצִיא חֲצִי גְרוּגְרָת
אֲחֵרֶת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד חָיִב בִּשְׁנֵי הַעֲלָמוֹת
פְּטוּר רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר *בְּהֶעֱלֵם אֶחָד
בְּרֵשׁוֹת

ה' דנכנס בצוטה שדה אלף ספק ל' דלף ספקא הוה וטומא. והלך רבי אבב צינח' וטומאה בנחת מהן ואלן ק' ביאה הוה וטומא וז' ליכא מנר וילא ספק ביאה דכולהו שדה אמת לדרבין אמר רבי יוחנן דוקא חלף הוי הפסקא אי מפסיק מנר וטומא וילא גרוגרז בזה ואלחר ק' חלף פילו רבי יוסי דפטר בשני רשויות רשויות: במסכת שבת [ע"ז] מנ המוילא מלאת מחשבת אסרה מורא [פסח י"ג] חשוד בפחות מכגרורגת: **הבעלם** ינמיס שהוא שבת ידיעה מחלקת:

ומבזיהם לדדוקא צפומבזיהם הוו זר
(קא) פומבזיהם ליוויך אשם אושפיך
עז' ספק גנבי ישראל אשם מחזי
בז' נאקומו כרבי לעזוס דסלקא דעק
אם ישראלים אשם דהוי ספק ביאה
ר"א וקאמר רב דימי לא יענה אף
ספק ביאה ספק מגע הוא ומשני כיון
אשמונה והוי ס"ס אפ"ה לא שרי אלא
רמא דרב עבוי"ם או רוב ישראלים ושרי
אם רוב ישראל לא אם רוב עבוי"ם
שרי לרבי אליעזר כיון דפתוח מציות
תמי אלו ואלו מותרות הלכך אף על גב
דמיס דבמסכת עטרות (פ"ו מ"ד) מוכח
אם כ"ה"ר טעור ביזא ד"א וס"ה קמי
אפ"ה בספיקא אחת כדמוכא (א) הסוגיא
ד"ה דלגי' דרבנן מטמא אפילו בכמה
לי חדא ספיקא מה לי מרי ספיקי דהא
אף ואחא שפיר יהוא דפולמוס דמשמע
ס"ה ר' ליהא גירסא שמע דמדור רב
רב גרים אף ספק ביאה ספק מגע הוא
ישראל יניהו אלא לספיקא אחת קרי
ספיקא אחת וא"ת ומי'ל לדרבנן אפילו

[illegible]

ית בפתח זה וחצי גרוגרת בפתח זה:

דָּרָךְ היחיד ודרך הרבים. (ב) צ"ל למימתי דרך הרבים דכין דתמנא דרך הרבים ומשי משום ספא נט הרבים ואין מפסיק לאילנות לא גז הרבים לא מפסיק לאילנות ומי מפסיק היחד מפסיק דמשום אילן לא ארץ למיתנייה כיון דאשמועינן דאפ"י דכל הרבים לא מפסיק לאילן שכן עין שבי הרבים אלא אלא

[illegible]

מוסף תוספות

- [illegible]

רבינו גרשום

[illegible]

(א) לכאורה ז"ל ואותו שביל דמונעין ממנו צימות הגשמים לא חשיב להפסיק אלא"כ היו קבוע וכו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ת. וגשל, © כל הזכויות שמורות

א (מכות כה), ב (ז [ש]), ג (דברים יט), ד (ז"ל דלחין).

הגהות הב"ח

א (תוב ד"ה [בדק הקודם]) אלא מעשה טי' לשלם באותו מנה: (ב) ד"ה הכא נפיק בולה ממונא נמי ריבעא:

ההוא שטרא. והוצרך המלוה לקיימו: **שכיב חד מינייהו**. מת אחד מהן קודם שנתקיים השטר ואילו לא מת היה כל אחד בֹּא ומעיד לבדו על חתימת ידו ואין צריך לזכר עמו אחר אלא נאמן לומר זה כתב ידי כמתן צפ"צ דכמוצות (דף כ:.) זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי כו' וחכמים אומרים אין צריכין לזכר עמיהן אחר אלא נאמן לומר זה כתב ידי ואמרינן בגמ' ^(א) לבדני חכמים על מנה שבשטר הן מעדין אנהו ראינו המלוה וחמתנו הלכך בתרי סגי ולא צריך חד מינייהו לאסהודי אדחצרי' והיכא דמת אחד מהן אמרינן התם ^(ב) אליבא דרבנן דלריך שנים מן השוק להעיד על חתימת יד המת והכי יעיד הוא לבדו על חתימת ידו אבל העד החי לא ינטרף עם אחר מן השוק להעיד על חתימת המת דכיון דעל מנה שבשטר הן מעדין וכי אמר זה כתב ידי נפק פלגא דממונא אפומיה שהרי הוא לבדו מעיד על חתימתו ואין צריך אחר להעיד עמו וכי הדר מאנטרף עם ההוא מן השוק להעיד על חתימת המת הדר נפיק ריבעא דממונא על אפומיה אשמתכ דכוליה ממונא נכי ריבעא נפק אפומיה ואנן על פי שנים עדים ^(ג) צעינן חזי דבר על פיו של זה וחזי דבר על פיו של זה והלכך הכא דשכיב חד מינייהו

אין עד החי יכול להנטרף עם אחר דקאי. אחיו של עד החי בֹּא להנטרף עם אחד מן השוק להעיד על חתימתו דלריך המת: היינו **מפנייהו**. דאף על גב דשני אחין פסולין לעדות אחת דלא חשיבי אלא כחד אפילו הכי מכשרא להו מתניתין לשלשה אחין צעדות קרקע אחד מאחר שאין זה מעיד על אותה שנה שזה מעיד אף כאן העד החי מעיד על החתימה שלו ואחיו על חתימת יד המת: **הסם**. במתניתין לא קנפיק כל הממון: **נמי ריבעא**. חסר רביעי דהיינו שלשת חלקים ממון אפומא דלחי אלא פלגא הוא דנפיק אפומא דעד נכרי ופלגא נפיק אפומא דלחי והלכך כשיצין לעדות זו דטעמא דפסילי רחמנא קרובים צעדות אחת לפי שאין חשודין אלא כאיש אחד ולגבי חוקת שלש שנים כאיש אחד דמו שהרי איש אחד שמנטרף עמהן מועיל בשלשתן אם ראה החוקה שלש שנים: **אבל הכא**. גבי שטרא נפיק נכי רבעא דממונא דהיינו שלש חלקי הממון אפומא דלחי וכי חשבת לאחי כעד אחד נמנא עד אחד מגבה שלשה חלקים והאחד רביעי ולא קרינא על פי שנים עדים וגו': **במתני'** אלו דברים שיש להם חוקה. כלומר אלו מיני תשמישין דאמרינן לקמן שאדם משתמש בשל חצירו שאם משתמש שלש שנים ולא מייחה בן חצירו יש לו חוקה לזה המחזיק ויכול לטעון אחר נתמו לי תשמיש זה במתנה או מכרתי לי כגון תשמישין קבועין דמפרש לקמן שזו חתומא קרובים צעדות נעשין שלא ברשותו והלכך בשלש שנים היא חוקה דומיא דבורות שחין ומערות וצית השלחין וכל הגך דלעיל [כח]. דכיון דקביעות תשמיש הוא דמחזיק בגופה של קרקע חצירו דמי והוא חוקה בשלש שנים. וריבוי חננאל פירש אלו דברים שיש להם חוקה כאשר כבר פירשנו ולא נהירא אלא לקמיה קאי דכפרישית דאי לעיל קאי ומסקנא דמתני' דלעיל היא אריכות לשון של הזל הוא בלא לורך ועוד דאכתי מנינן לקמן יש להם חוקה טובא. כללא דמילתא כל הני ש' להן חוקה דתנן במתניתין עד סוף הפרק בחוקת שלש שנים מיירי דמוכח בדרייתא [ולקמן ט:.) בל לפני רבי חייא אמר לו יגעת בני יגעת: **היה מעמיד כהמה נו'**. כל הגך דברים הניטלטלין הן ואין תשמיש של קביעות ואין בעל חזר מקפיד עד ארבע וחמש שנים ולכך אין לו חוקה למחזיק לומר מדוע לא מחית בידי דלמר ליה בעל חזר לא חששי למותא דלא מחזקת בגוף הקרקע דמחזקי אינשי ולא הייתי נפקד כלום ומעשה איז מקפיד: **טנור ויורים**. מטלטלין הן וכן ריחים בריחיא דידא: **אבל עשה מחיאה בחצר נו'**. הרי זה גדר והרי זו חוקה כל מקום מוך המחיצות שעשה יכול לטעון לקוח הוא בידי: **הכנים תרנגולין לסוך הבית**. של חצירו שלש שנים גם על זאת ודאי מקפיד אינש ואם לא מייחה הפסיד דודאי על פיו עשה וברשותו: **ועשה מקום נו'**. או עשה מקום: **עמוק שלשה**. כדי שלא יתפור: **או גבוה שלשה**. מחיאה גבוהה שלשה: **ג' מאי שגא רישא**. דבהעמדת כהמה כדי בלא מחיאה אין זו חוקה: **ומ"ש סיפא**. דבעשיית מחיאה קנה. וקא ס"ד השתא דבאינשי בעלמא שאינו בר חזר זו קאמר דאין זו חוקה והלכך קשיא ליה מ"ש רישא מסיפא הא ודאי מקפדינן בני חזר על איש נכרי שיבא כאן בהמותיו ומדלא מיחו ודאי הקנו לו מקום בחצר זה להעמיד בהמותיו ואמאי אין לו חוקה ולקמן [ע"ב] מתרן לה בשותפין: **אמר עולא**. כל חוקה רעועה דלא קנה אם בל לעשותה בנכסי הגר לקטוה מיד. והוא הדין לענין קונה קרקע מחצירו וא"ל לך חוק וקני והלך והחזיק חוקה רעועה דלא קנה כגון העמדת שם בהמתו או טנור וכירים דאין זה נעל וגדר דלא עשה שום מיקון בגוף הקרקע: **בנכסי חצירו נמי לא קנה**. כלומר לענין חוקת שלש שנים שלוקח אומר לקחתי ומוכר אומר לא מכרתי אינה קרויה חוקה להיות במקום עדי מכירה דהא לא עבד ולא מידי: **כל שאילו בנכסי הגר קנה**. כגון עשיית מחיאה ורפך בה פורתא: **בנכסי חצירו נמי קנה**. כלומר הוא חוקה. ומיחו הקנין ע"י מעות או מתנה היא. ומיהו הכנים תרנגולין לתוך הבית דקתני סיפא דהוי חוקה בנכסי הגר לא היא חוקה והאי דלא פריך לה משום דעדיפא מינה קפריך רב ששת. ואית דמפרש דהכנים תרנגולין נמי הוי חוקה בנכסי הגר דהיינו נעל שנעל את הדלת בפניהם ולא מילתא היא דנעילת דלת לאו חוקה היא דאינו דומה אלא למצריח ארי כדאמרן לעיל (ג.) ונעל דלת בבנין מיירי שעשה דלת או סתמיה: **וכללא הוא**. בתמיה דקא מדמינת חוקת שלש שנים שמלוי בקפידא לחוקת קנין נכסי הגר שמלוי בתקון הקרקע: **ייר**. אמרינן בפירקין דלעיל (דף ו.) דלכולי עלמא ייר לא הוי חוקה דבנכסי הגר קנה אפי' רפך בה פורתא ובנכסי חצירו לענין שלש שנים לא קנה בחוקה זו לפי שהכל מלוי באכילת הפירות שאם יחרשו ולא יאכל אין בעל הקרקע מפסיד שהרי יזרע ואחר יאכל: **והרי אכילת פירות**. לקיטת הפירות בבנכסי חצירו קנה אם אכל הפירות שלש שנים דהויא אכילת שלש שנים במקום עדות שקנה הקרקע זו מן הבעלים כדאמרן בכוליה פירקין: **ובנכסי הגר לא קנה**. דאין זה נעל וגדר כדאמרן לעיל (דף ג.) האי מאן דפשא דיקלא אדעתא דחיותא לא קני: **אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא**. לעולם גבי איש נכרי שצא להעמיד כהמה בחצר אחרים שאין לו בה שותפות לא שגא רישא ולא שגא סיפא דהויא חוקה שאין בני חצר מניחין לנכרים להשתמש תשמישין הללו בחצר שלהן אלא אם כן נטלו רשות מהן ואם לא מיחו בתוך שלש שנים היא חוקה: והכא

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא נו.

ומשני דהכא לא מכחשי אהדדי דבין חטיי ושערי לא דייקי אינשי אע"ג דייקי צין מנה שחור למנה לנן בזה צורר (פסהדין דף ל:.) התם צריכי למידק שחייב שלש ^(א) אותו מנה שלזה אבל הכא לא דייקי דככל ענין שיאכלנה חטיין או שעורים היא חוקה ומיחו זה אומר

אכלה חטיין וזה קטניות עדותן בטלה דאפי' בלא דקדוק אין אדם טועה בין חטיין לקטניות: **הכא נפיק ^(ב) נבי רבעא** [דממונא] **אפומא ^(ג) דחד**. ואע"ג דיש תקנה כדאמרינן בפרק ב' דכמוצות (דף כה. וס.) דאם מת אחד מן החמומין ואין שנים מן השוק להעיד עליו לכתוב חתימת ידיה אכספא ושדי לבי דינא ומחזקי ליה כו' הכי נמי הכא אלא דרבינא צעי למימר דכלאו הכי יכול אחיו להעיד והוה מדמה למתני': בשותפין

מחיצה לבהמתו גבוה עשרה טפחים וכן לתנור וכן לכיריים וכן לריחים הכנים תרנגולין לתוך הבית ועשה מקום לובלו עמוק שלשה או גבוה שלשה הרי זו חוקה: **ג' מאי שגא רישא ומאי שגא סיפא** אמר עולא כל שאילו בנכסי הגר קנה בנכסי חצירו כל שאילו בנכסי הגר לא קנה בנכסי חצירו לא קנה מתקוף לה רב ששת וכללא הוא והרי ייר דבנכסי הגר קנה בנכסי חצירו לא קנה והרי אכילת פירות דבנכסי חצירו קנה בנכסי הגר לא קנה אלא אמר רב נחמן אמר רב אבהו

הכא

אפי' יכול להנטרף עם אחד מן השוק להעיד על חתימת יד המת אלא צריך שנים מן השוק להעיד עליו: **אמא אחוס דהאי** דאפי' אחיו של עד החי בֹּא להנטרף עם אחד מן השוק להעיד על חתימתו דלריך המת: היינו **מפנייהו**. דאף על גב דשני אחין פסולין לעדות אחת דלא חשיבי אלא כחד אפילו הכי מכשרא להו מתניתין לשלשה אחין צעדות קרקע אחד מאחר שאין זה מעיד על אותה שנה שזה מעיד אף כאן העד החי מעיד על החתימה שלו ואחיו על חתימת יד המת: **הסם**. במתניתין לא קנפיק כל הממון: **נמי ריבעא**. חסר רביעי דהיינו שלשת חלקים ממון אפומא דלחי אלא פלגא הוא דנפיק אפומא דעד נכרי ופלגא נפיק אפומא דלחי והלכך כשיצין לעדות זו דטעמא דפסילי רחמנא קרובים צעדות אחת לפי שאין חשודין אלא כאיש אחד ולגבי חוקת שלש שנים כאיש אחד דמו שהרי איש אחד שמנטרף עמהן מועיל בשלשתן אם ראה החוקה שלש שנים: **אבל הכא**. גבי שטרא נפיק נכי רבעא דממונא דהיינו שלש חלקי הממון אפומא דלחי וכי חשבת לאחי כעד אחד נמנא עד אחד מגבה שלשה חלקים והאחד רביעי ולא קרינא על פי שנים עדים וגו': **במתני'** אלו דברים שיש להם חוקה. כלומר אלו מיני תשמישין דאמרינן לקמן שאדם משתמש בשל חצירו שאם משתמש שלש שנים ולא מייחה בן חצירו יש לו חוקה לזה המחזיק ויכול לטעון אחר נתמו לי תשמיש זה במתנה או מכרתי לי כגון תשמישין קבועין דמפרש לקמן שזו חתומא קרובים צעדות נעשין שלא ברשותו והלכך בשלש שנים היא חוקה דומיא דבורות שחין ומערות וצית השלחין וכל הגך דלעיל [כח]. דכיון דקביעות תשמיש הוא דמחזיק בגופה של קרקע חצירו דמי והוא חוקה בשלש שנים. וריבוי חננאל פירש אלו דברים שיש להם חוקה כאשר כבר פירשנו ולא נהירא אלא לקמיה קאי דכפרישית דאי לעיל קאי ומסקנא דמתני' דלעיל היא אריכות לשון של הזל הוא בלא לורך ועוד דאכתי מנינן לקמן יש להם חוקה טובא. כללא דמילתא כל הני ש' להן חוקה דתנן במתניתין עד סוף הפרק בחוקת שלש שנים מיירי דמוכח בדרייתא [ולקמן ט:.) בל לפני רבי חייא אמר לו יגעת בני יגעת: **היה מעמיד כהמה נו'**. כל הגך דברים הניטלטלין הן ואין תשמיש של קביעות ואין בעל חזר מקפיד עד ארבע וחמש שנים ולכך אין לו חוקה למחזיק לומר מדוע לא מחית בידי דלמר ליה בעל חזר לא חששי למותא דלא מחזקת בגוף הקרקע דמחזקי אינשי ולא הייתי נפקד כלום ומעשה איז מקפיד: **טנור ויורים**. מטלטלין הן וכן ריחים בריחיא דידא: **אבל עשה מחיאה בחצר נו'**. הרי זה גדר והרי זו חוקה כל מקום מוך המחיצות שעשה יכול לטעון לקוח הוא בידי: **הכנים תרנגולין לסוך הבית**. של חצירו שלש שנים גם על זאת ודאי מקפיד אינש ואם לא מייחה הפסיד דודאי על פיו עשה וברשותו: **ועשה מקום נו'**. או עשה מקום: **עמוק שלשה**. כדי שלא יתפור: **או גבוה שלשה**. מחיאה גבוהה שלשה: **ג' מאי שגא רישא**. דבהעמדת כהמה כדי בלא מחיאה אין זו חוקה: **ומ"ש סיפא**. דבעשיית מחיאה קנה. וקא ס"ד השתא דבאינשי בעלמא שאינו בר חזר זו קאמר דאין זו חוקה והלכך קשיא ליה מ"ש רישא מסיפא הא ודאי מקפדינן בני חזר על איש נכרי שיבא כאן בהמותיו ומדלא מיחו ודאי הקנו לו מקום בחצר זה להעמיד בהמותיו ואמאי אין לו חוקה ולקמן [ע"ב] מתרן לה בשותפין: **אמר עולא**. כל חוקה רעועה דלא קנה אם בל לעשותה בנכסי הגר לקטוה מיד. והוא הדין לענין קונה קרקע מחצירו וא"ל לך חוק וקני והלך והחזיק חוקה רעועה דלא קנה כגון העמדת שם בהמתו או טנור וכירים דאין זה נעל וגדר דלא עשה שום מיקון בגוף הקרקע: **בנכסי חצירו נמי לא קנה**. כלומר לענין חוקת שלש שנים שלוקח אומר לקחתי ומוכר אומר לא מכרתי אינה קרויה חוקה להיות במקום עדי מכירה דהא לא עבד ולא מידי: **כל שאילו בנכסי הגר קנה**. כגון עשיית מחיאה ורפך בה פורתא: **בנכסי חצירו נמי קנה**. כלומר הוא חוקה. ומיחו הקנין ע"י מעות או מתנה היא. ומיהו הכנים תרנגולין לתוך הבית דקתני סיפא דהוי חוקה בנכסי הגר לא היא חוקה והאי דלא פריך לה משום דעדיפא מינה קפריך רב ששת. ואית דמפרש דהכנים תרנגולין נמי הוי חוקה בנכסי הגר דהיינו נעל שנעל את הדלת בפניהם ולא מילתא היא דנעילת דלת לאו חוקה היא דאינו דומה אלא למצריח ארי כדאמרן לעיל (ג.) ונעל דלת בבנין מיירי שעשה דלת או סתמיה: **וכללא הוא**. בתמיה דקא מדמינת חוקת שלש שנים שמלוי בקפידא לחוקת קנין נכסי הגר שמלוי בתקון הקרקע: **ייר**. אמרינן בפירקין דלעיל (דף ו.) דלכולי עלמא ייר לא הוי חוקה דבנכסי הגר קנה אפי' רפך בה פורתא ובנכסי חצירו לענין שלש שנים לא קנה בחוקה זו לפי שהכל מלוי באכילת הפירות שאם יחרשו ולא יאכל אין בעל הקרקע מפסיד שהרי יזרע ואחר יאכל: **והרי אכילת פירות**. לקיטת הפירות בבנכסי חצירו קנה אם אכל הפירות שלש שנים דהויא אכילת שלש שנים במקום עדות שקנה הקרקע זו מן הבעלים כדאמרן בכוליה פירקין: **ובנכסי הגר לא קנה**. דאין זה נעל וגדר כדאמרן לעיל (דף ג.) האי מאן דפשא דיקלא אדעתא דחיותא לא קני: **אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא**. לעולם גבי איש נכרי שצא להעמיד כהמה בחצר אחרים שאין לו בה שותפות לא שגא רישא ולא שגא סיפא דהויא חוקה שאין בני חצר מניחין לנכרים להשתמש תשמישין הללו בחצר שלהן אלא אם כן נטלו רשות מהן ואם לא מיחו בתוך שלש שנים היא חוקה: והכא

עין משפט ונר מצוה

רנב א מיי פ"ו מהל' עדות הל' ד סמנ עשין קח עוש"ע ח"מ ס' מו סטק יג:
רס ב מיי פ"ב מהל' טוען וטענן הל' יד ופ"ה מהל' שנטים הל' ה סמנ עשין לה וס' פס טוש"ע ח"מ ס' קמ ספק טו וס' קסא ספק ה וס' כצ"י:

רבינו גרשום

אחתומת ידא דאריך. דמיט:
היינו מתני'. דא' יכול ליצטרף עם אחין להעיד:
התם. במתני' לא נפיק. אלא פלגא ממונא אפומי דאחי ופלגא אפומא [דאחור]:
הכא נפיק נבי ריבינא אפומא דאחי. שאותו אח הנחתם מעיד על חצי הממון ואח השני ואחד מעדיין על חתימת המת נמצא אח שני מעיד על רביעי הממון והאחד שנמו מעיד על הרביעי:
פ"שקא היה מעמיד בהמה. בחצר חצירו:
או מעמיד תנור וכירים וכו'. אלו דבר המטלטל הן אינה חוקה דהואיל דלא קביע לא קנה בעל חצר:
אבל עשה מחיצות. דהיינו בנין קבוע או הכנים תרנגולין לתוך הבית של בעל חצר שמשתמש בכיתו או עשה מקום לובלו בחצר ושהיק בעל חצר הרי זו חוקה:
כל שאילו בנכסי הגר קנה. כגון נעל גדר ופרץ היינו דומיא דסיפא דגדר ועשה מחיצה:
כל שבנכסי הגר לא קנה. כגון הני דרישא דלא עבד ולא מידי בגוף הקרקע:
והרי נירא ובנכסי הגר קנה. כדאמר לעיל אתא ההוא גבורא רפיק ביה פורתא ואוקמיא בירידי:
ובנכסי חצירו לא קנה. כדאמר בפירקין דלעיל אלא דכולי עלמא ייר לא הוי חוקה:
והרי אכילת פירות. אילן חצירו י שנים היא חוקה:
ובנכסי הגר לא קנה. כדאמר לעיל בההיא אחתא דאכלה לתיס' שנין ולא קנתה בחי':
אלא אמר רב נחמן אמר רב אבהו. לאו היינו טעמא דמתני' כדקאמרת אלא מתני'